

De goede zwarte dokter, dr. C.J. Davis

In de Frans-Pruisische oorlog van 1870, die zijn hoogtepunt bereikte bij de stad Sedan, was er een groot internationaal ziekenhuis in de stad. Aan het hoofd daarvan stond een gerenommeerde arts van het St. Bartholomew's Ziekenhuis. Hij overleed daar aan de pokken, die hij had opgelopen via een patiënt, en hij was zo geliefd dat hij een militaire begrafenis kreeg, die werd gevolgd door beide legers en geleid door de burgemeester van Sedan. Deze gerenommeerde arts was Dr. Davis, algemeen bekend als 'de goede zwarte dokter'.

Hij kwam uit Barbados; zijn vader was Europeaan, zijn moeder kwam uit Barbados, zelf was hij heel donker van kleur. Hij was lang en had een gedistingeerd uiterlijk. Een paar dagen voor zijn dood stuurde hij mij het volgende verslag van zijn laatste reis, een week voor hij bezweek aan de fatale ziekte.

Hij had bij vrienden in Yorkshire gelogeerd en was naar Londen gekomen om vandaar met de trein door te reizen naar de haven van Folkestone (er was toen nog geen pier).

Op het Charing Cross station liep hij langzaam over het perron, op zoek naar een zitplaats, want de trein zat erg vol. Uiteindelijk vond hij een plek naast het balkon achter de locomotief, in het eersteklas rijtuig. Tegenover hem zat een kleine oude dame met zeer heldere ogen druk te breien. Naast haar zat haar enigszins stevige, onverstoorbare man. In de andere hoek zat een man *The Times* te lezen, terwijl aan de kant van dr. Davis twee keurige oudere dames zaten.

De dokter, die moe was na zijn lange reis uit het noorden, legde zijn hoed op het rek en zette een donker fluwelen mutsje op. Het blauwe kwastje en het goudkleurige borduurwerk van de muts maakten van hem een opvallende verschijning. Hij leunde achterover in zijn stoel en met gesloten ogen hoorde hij het volgende gesprek aan, want de trein had nog maar nauwelijks het station verlaten of de dame tegenover hem begon tegen haar man:

'Wat een knappe man, John!'

'Sst, lieverd, misschien hoort hij wat je zegt'.

'En wat dan nog?' wierp de dame tegen. 'Hij begrijpt er geen woord van'.

'Daar zou ik maar niet zo zeker van zijn'.

'Hè John, doe niet zo dom. Zie je niet wie hij is?'

'Nou, nee, lieverd, dat kan ik niet zeggen'.

'Hij is natuurlijk één van die Afrikaanse prinsen over wie je leest, die gekomen zijn om de koningin te zien. Hij is zo zwart als roet'.

(Dr. Davis huiverde even toen hij dit hoorde, want kleur was voor hem een uitermate gevoelig punt).

'Je kunt niet zeker weten wie hij is, lieverd', zei John zwakjes.

'Let maar op, hij is een Afrikaanse prins', zei zijn vrouw beslist. 'Is het niet verschrikkelijk, John, als je bedenkt dat die arme heiden dit land verlaat, waarschijnlijk zonder te weten dat hij een ziel heeft? Dat noem ik een schande'.

'Nou, daar kan jij toch niks aan doen lieverd,' zei John op geruststellende toon.

‘Is dat zo?’ antwoordde de dame opgewekt. ‘Als ik zijn taal zou spreken, zou ik het hem meteen vertellen hoor. Je moet er niet aan denken’. John bromde wat en de dame hervatte zuchtend haar breiwerk, want ze had een goed hart.

Op dat moment passeerde de trein het Crystal Palace aan de rechterkant. De glazen vensters schenen als diamanten in de middagzon. De man achter *The Times* begon: ‘Wat een prachtig gebouw! Kijk toch eens hoe mooi het eruitziet. Ik heb gehoord dat het 's avonds vol studenten zit. Wat een geluk hebben die jongeren tegenwoordig. In mijn schooltijd was zoiets er nog helemaal niet. Jongeren hebben tegenwoordig veel om dankbaar voor te zijn’.

‘Dat weet ik zo net nog niet,’ antwoordde de kleine dame, tot wie hij zich kennelijk had gericht. ‘Ik geloof niet dat kinderen beter zijn dan wij vroeger; in veel opzichten zijn ze zelfs slechter. Deze enorme amusementshallen richten veel schade aan. Jongens en meisjes doen tegenwoordig maar wat ze willen, om nog maar te zwijgen van de moraal’.

Dr. Davis zag zijn kans, en in het zuiverste Engels zei hij, terwijl hij langzaam zijn ogen opende en voorover leunde: ‘Moráál, mevrouw...?’

De kleine dame kreeg zowat een toeval. Ze sprong op van haar stoel, en terwijl ze weer ging zitten zei ze zwakjes: ‘O mijnheer, het spijt me echt. Ik had helemaal niet in de gaten dat u onze taal verstond. Wat moet u wel niet van mij denken!’

‘Zei u 'moraal', mevrouw?’ herhaalde dr. Davis onverstoorbaar.

‘Ja, dat klopt, mijnheer’.

‘En wat is moraal, mevrouw?’

‘Moraal, mijnheer, is iets heel goeds. We kunnen niet zonder, toch, John?’

‘Nou, nee lieverd, dat denk ik niet. We zijn tenminste niet van plan dat te proberen’.

‘Moraal, mijnheer, is iets heel goeds voor beide werelden,’ voegde zijn vrouw eraan toe.

‘Voor beide werelden?’ informeerde hij.

‘Inderdaad, voor beide werelden, mijnheer. Er is nog een andere, naast de onze. Sterker nog, er zijn er nog twee; de ene heet hemel en de andere heet hel’.

‘En hoe zien die eruit, mevrouw?’

‘De hemel, mijnheer,’ antwoordde de vrouw, blij dat ze nu echt in gesprek was geraakt met de 'Afrikaanse prins', is waar de engelen zijn en waar alle goede mensen naartoe gaan, overal goud en glas, en harpen en geluk. En de hel, mijnheer, dat is waar de duivel is. Een verschrikkelijke plek waar alle slechte en wrede mensen zijn, overal vuur en akelige duisternis. En we moeten naar de ene of de andere plek als we sterven’.

De 'Afrikaanse prins' leunde geïnteresseerd voorover. ‘En hoe komen we in de hemel, mevrouw?’

‘Nou mijnheer,’ zei de kleine dame, met een triomfantelijke blik naar John, ‘dat is vrij eenvoudig. Natuurlijk moet je goed zijn, en vriendelijk naar anderen toe, en iedereen hun wandaden vergeven. En je moet gedoopt zijn en berouw van je zonden hebben, en naar de kerk gaan en deelnemen aan het sacrament, en je vijanden liefhebben, en de armen helpen, en anderen behandelen zoals jij wilt dat ze jou behandelen, en ... en dat is de weg naar de hemel. Toch, John?’

‘Helemaal goed, lieverd’, en daarna op getemperde toon, ‘maar als je zo doorgaat met dit gesprek wordt het zeker een warrig verhaal’. En daarna tegen dr. Davis, die nog steeds beleefd luisterde: ‘Ik zou zeggen, mijnheer, als u meer informatie over deze zaken wilt, hebben wij een uitstekende dominee in Folkestone, die u alles kan vertellen wat u wilt weten. Ik kan u zijn adres geven’.

‘Mijnheer,’ antwoordde de zwarte dokter, ‘wij reizen met 80 kilometer per uur, en ik zou graag nú willen weten wat de weg naar de hemel is’.

‘Nou mijnheer’, kwam de kleine dame enigszins gepikeerd tussenbeide, ‘dat heb ik u toch net woord voor woord verteld, precies zoals het in de Bijbel staat?’

‘De Bijbel, mevrouw?’

‘Ja, de Bijbel. Meneer, de Bijbel is het Boek van God, geschreven om ons de weg naar de hemel te wijzen. U zult daarin precies vinden wat ik heb gezegd. En natuurlijk, als u onze dominee wilt ontmoeten, zult u zien dat hij er ook alles over weet’.

‘O mevrouw,’ zei de dokter, ‘ik zou het veel liever in de Bijbel willen zien’.

‘Dat kan mijnheer,’ antwoordde de kleine dame, die in haar tas begon te graaien. Nadat ze hem een paar keer zonder succes overhoop gehaald had, richtte ze zich tot de ontoeschietelijke John. ‘Heb jij ergens een Bijbel?’

‘Nee, lieverd. En je kunt deze man beter met rust laten’.

Er was echter niets waardoor deze dame zich in haar zendingsijver uit het veld liet slaan.

‘Pardon meneer’, zich richtend tot de man in de hoek, ‘hebt u een Bijbel?’

‘Nee, die heb ik niet mevrouw, en ik vind deze godsdienstige gesprekken in treinrijtuigen hoogst ongepast’.

‘Hebt u een Bijbel?’ vervolgde de kleine dame, niet in het minst ontmoedigd, tegen de twee vrijgezelle dames op hun beurt.

‘Nee’, antwoordden ze beiden achtereenvolgens, ‘ik vrees van niet’.

‘Dat is nu ook wat!’ zei de kleine dame, ‘ik vrees, mijnheer, dat we geen Bijbel hier in het rijtuig hebben. Het spijt me zeer. Maar ik heb u woord voor woord de weg naar de hemel verteld, en zoals mijn man John ook al heeft gezegd, mijnheer, zal onze dominee in Folkestone u heel graag willen ontmoeten’.

‘Ik wou dat ik dat gedeelte nu kon zien’, zei dr. Davis met een zucht, terwijl hij weer achterover leunde en zijn ogen sloot.

De kleine dame staarde een tijdje met ernstige blik naar haar toehoorder, waarna ze met een zucht haar breiwerk weer oppakte en zich terugtrok uit het zendingsveld. Het werd weer stil in het rijtuig, terwijl de trein door de schemer van de avond ronkte.

Na een tijdje stak dr. Davis zijn hand in zijn jaszak en haalde er een klein boekje uit. Hij leunde een beetje voorover, liet het boekje aan de dame zien en zei: ‘Was dít waar u naar zocht?’

‘O, ja, zeker mijnheer, dat is het Testament, dat is precies waar ik het over had!’

‘Het Testament, mevrouw?’

‘Ja mijnheer, de Bijbel heeft twee Testamenten, het Oude en het Nieuwe Testament’.

‘En wat is dit dan, mevrouw?’

‘Dit, mijnheer, is het Nieuwe’.

‘En welke wijst mij dan de weg naar de hemel?’

‘Dat is het Nieuwe, mijnheer, het boek wat u daar hebt’.

‘Zou u mij dan het gedeelte willen laten zien waarover u verteld hebt, mevrouw?’

‘Heel graag, mijnheer,’ zei de dame, weer blij met haar zendingsdoel, en ze nam het boek van hem over. Daarop begon ze snel de pagina's om te slaan, eerst de ene kant op en daarna de andere. Ze staaarde een tijdje naar het plafond om inspiratie te krijgen, en ging weer verder met bladeren. Al die tijd hield de dokter zijn blik op haar gericht. Nadat ze een paar minuten tevergeefs gebladerd had, en steeds roder werd, richtte ze zich tot haar man: ‘John!’

‘Ja, lieverd’.

‘Weet jij waar dat gedeelte staat waarin verteld wordt hoe wij in de hemel komen?’

‘Nee, dat weet ik niet, Maria, en nu zie je wat een rommeltje je ervan maakt. Ik heb geen idee waar het staat’.

Wanhopig begon de dame nog eens driftig te bladeren, maar tevergeefs. ‘Ik vrees, mijnheer, dat het mij niet lukt om het juiste gedeelte te vinden. Het moet hier ergens staan. Ik ben ook niet meer de jongste, en ik kom er niet op welk vers het is. Maar het staat allemaal hierin mijnheer, precies zoals ik het u verteld heb, want ik ken het uit mijn hoofd’.

‘Mag ik even, mevrouw,’ zei dr. Davis beleefd, en hij nam het Testament van haar over en sloeg de bladzijden om naar het Evangelie van Johannes, hoofdstuk 3 vers 16, wat hij aanwees met zijn vinger. ‘Bedoelde u dit gedeelte?’

‘O ja, dat is het mijnheer, natuurlijk, dát is de tekst. Precies zoals ik u heb gezegd. Nu kunt u het zelf lezen mijnheer, en ontdekken dat het allemaal klopt,’ en ze leunde triomfantelijk achterover.

‘Mag ik het misschien hardop voorlezen mevrouw?’

‘Natuurlijk, mijnheer, ga uw gang’.

En zo las dr. Davis: *‘Want zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft’.*

‘Daar, mijnheer...’, zei de dame, helemaal in hoger sferen en duidelijk zonder enig vermoeden van de storm die op het punt stond los te barsten, ‘daar hebt u precies de woorden die ik u gezegd heb. Ik ben zo blij dat u ze gevonden hebt. Ik wist dat ze daar moesten staan’.

‘Een ogenblik, mevrouw, ik zou graag eerst even iets willen zeggen tegen de mijnheer in de hoek. Mijnheer, ik weet niet wie u bent, of hoe u uzelf noemt, maar één ding weet ik zeker. Een man die zegt dat een rijtuig van de Britse spoorwegen niet de plek is waar aan een heiden (wat ik gelukkig, dank God, niet ben) de weg naar de hemel geweest kan worden, is de naam van Engelsman niet waardig!’ De kleine dame klapte in haar handen.

‘Maar wat u betreft, mevrouw’, vervolgde hij, ‘u bent tien keer zo erg. Ik stapte in dit rijtuig en u dacht dat ik een heidense prins was, en leek te popelen om mij de weg naar de hemel te wijzen. Dus ik vroeg u daarnaar, en u zei mij dat ik dit moest doen en dat moest doen, en

nog meer moest doen, en u heeft niet één keer uw mond geopend om mij ook maar één woord te zeggen over wat Christus voor mij heeft gedaan. Geen woord van wat u mij hebt verteld is te vinden in deze prachtige tekst; en geen enkel woord wat erin staat is over uw lippen gekomen. U hebt mij volkomen misleid. Uw godsdienst bestaat uit vier letters: D-O-E-N, doen, en de mijne is G-E-D-A-A-N. Gedaan, volbracht - dat is het grote verschil!

De arme zendeling zank ineen terwijl de zogenaamde heiden het machtige Evangelie van het Kruis uitlegde aan een publiek dat nu aandachtig luisterde, totdat de train het station van Folkestone Haven binnenreed.

Op weg naar de boot, in zijn regenjas omdat het was gaan regenen, voelde dr. Davis dat er zachtjes aan zijn jas getrokken werd. Hij draaide zich om en zag de twee vrijgezelle dames, die hem op de voet volgden.

'O mijnheer,' zei de ene, die aan de jas had getrokken, 'excuseert u ons alstublieft, wij wilden u niet laten gaan zonder u te bedanken voor de zegen die uw woorden voor ons zijn geweest. We hebben altijd gedacht dat we ons best moesten doen om in de hemel te komen, en we hebben nooit begrepen dat onze Heer en Redder, Jezus Christus al het verzoenende werk al voor ons gedaan heeft, en dat we nu *weten* dat we gered zijn'. 'Mijnheer', vervolgde ze, met haar ogen vol tranen, 'we zullen God tot in eeuwigheid moeten danken voor deze middag'.

Een week later was dr. Davis zelf zijn eeuwige rust ingegaan.

A.T. Schofield